

ĐỔI MỚI QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

NGUYỄN NHƯ AN

Trường Đại học Vinh

Email: annn@vinhuni.edu.vn

Tóm tắt: Bài viết trình bày một số vấn đề về quản lý hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở trong giai đoạn hiện nay. Trên cơ sở đó, tìm hiểu thực trạng và đề xuất một số giải pháp quản lý hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở. Các giải pháp đó là: 1/ Đẩy mạnh công tác tuyên truyền giáo dục, nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên về hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở; 2/ Xây dựng kế hoạch hoạt động, tăng cường thực hiện các chức năng quản lý đối với công tác giáo dục hướng nghiệp cho học sinh; 3/ Xây dựng lực lượng và bồi dưỡng năng lực giáo dục hướng nghiệp cho giáo viên, nhân viên; 4/ Đa dạng hóa các hình thức hoạt động giáo dục hướng nghiệp; 5/ Tăng cường mối quan hệ giữa các lực lượng tham gia công tác giáo dục hướng nghiệp; 6/ Tăng cường cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ cho công tác giáo dục hướng nghiệp.

Từ khóa: Quản lý; giáo dục hướng nghiệp; học sinh; trung học cơ sở.

(Nhận bài ngày 02/10/2017; Nhận kết quả phản biện và chỉnh sửa ngày 11/10/2017; Duyệt đăng ngày 25/10/2017).

1. Đặt vấn đề

Giáo dục hướng nghiệp (GDHN) là một bộ phận quan trọng của giáo dục phổ thông. GDHN có vai trò bồi dưỡng, định hướng cho học sinh (HS) lựa chọn nghề nghiệp phù hợp với đam mê, năng lực, sở trường, sở thích của cá nhân và xu hướng của xã hội. Với vai trò quan trọng đó; GDHN được xác định là một trong những nội dung cần đặc biệt quan tâm trong chủ trương đổi mới chương trình giáo dục phổ thông của Đảng và Nhà nước ta trong thời gian tới. Có thể nói, lĩnh vực hướng nghiệp và GDHN ở nước ta đã được quan tâm từ khá sớm. Tuy nhiên, lâu nay hoạt động này trong quá trình tổ chức triển khai và thực hiện còn nhiều hạn chế và bất cập, chưa đem lại hiệu quả tương xứng với tầm quan trọng của nó trong giai đoạn hiện nay. Trước xu thế phát triển mới và thực trạng trên, việc đề xuất những giải pháp quản lý hoạt động GDHN ở trường trung học cơ sở (THCS) là rất cần thiết nhằm góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả GDHN cho HS THCS.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở trong giai đoạn hiện nay

2.1.1. *Vài nét về thực trạng hoạt động giáo dục hướng nghiệp trong giai đoạn hiện nay*

GDHN (trước đây gọi là sinh hoạt hướng nghiệp) với tư cách là một hoạt động giáo dục chưa thực sự được coi trọng trong những năm qua. Chính vì vậy, việc tổ chức các hoạt động GDHN còn nhiều bất cập thể hiện trên một số điểm cụ thể như sau:

- Hầu hết giáo viên (GV) tổ chức hoạt động GDHN cho HS chưa được học qua một lớp đào tạo chuyên môn nào về GDHN mà chủ yếu là kiêm nhiệm. Phần nhiều GV tham gia GDHN chỉ mới đi sâu vào một số nghề cụ thể và một số nghề có chuyên môn gần. Do vậy, việc dẫn

dắt HS khám phá bức tranh khái quát về thế giới nghề nghiệp còn nhiều khó khăn và hạn chế.

- Phương pháp GDHN chủ yếu là lối thuyết trình khá phổ biến. Mặt khác, các phương tiện, tài liệu và đồ dùng dạy học đối với GDHN lại hết sức thiếu thốn. Điều đó dẫn đến sự nhàm chán, thiếu sinh động trong dạy học, không phát huy được tính tích cực của HS trong quá trình tìm hiểu nghề.

- Thiếu sự phối hợp với các doanh nghiệp trên địa bàn để đẩy mạnh chất lượng và hiệu quả GDHN, công tác GDHN mới chỉ thể hiện ở vai trò của gia đình là chủ yếu, chưa có sự kết nối chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong hoạt động này.

Thực trạng GDHN trên đây đã đưa lại kết quả là HS thiếu hiểu biết về hệ thống nghề nghiệp, thiếu kĩ năng thu thập thông tin và xây dựng kế hoạch cá nhân, dẫn đến thiếu tự tin và chủ động trong việc xác định nghề nghiệp tương lai cho bản thân.

2.1.2. *Các quan điểm đổi mới phương pháp tổ chức hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở trong giai đoạn hiện nay*

Đảm bảo sự tự do chọn nghề của HS. Chọn nghề là một việc hệ trọng của cả đời người. Lí giải được hành động của mình khi chọn nghề, đó là sự tự do chọn nghề. Quan điểm tự do chọn nghề của HS thể hiện ở 3 điểm sau: 1/ Chọn nghề phù hợp với hứng thú cá nhân; 2/ Chọn nghề phải căn cứ vào năng lực của bản thân; 3/ Chọn nghề phải tính đến yêu cầu nhân lực và nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước hiện nay.

- Trong GDHN, GV phải để HS nói lên nguyện vọng và hứng thú nghề nghiệp của mình, cùng HS tìm hiểu xu thế phát triển hệ thống nghề nghiệp của đất nước, yêu cầu của hệ thống đó về chất lượng, số lượng lao động, từ đó giúp HS điều chỉnh hành động chọn nghề.

- Mỗi HS là một chủ thể của hành động chọn nghề. HS tự quyết định nghề nghiệp tương lai cho mình. GV chỉ là người hướng dẫn để các em tìm kiếm thông tin để có quyết định đúng về nghề cần chọn chứ không làm thay HS.

- Để cao nguyên tắc “tự học, tự hoàn thiện học vấn, tự hoàn thiện tay nghề, tự tạo lấy việc làm”.

- GV chú ý tác động đến ý thức HS để hình thành tính chủ động, tích cực trong việc tìm kiếm thông tin, nắm bắt xu thế phát triển và yêu cầu của hệ thống nghề nghiệp, tự vươn lên để có việc làm, có nghề nghiệp thích hợp. Mặt khác, phải giúp HS ý thức được nguyên tắc “tự học, tự hoàn thiện học vấn, tự hoàn thiện tay nghề, tự tạo lấy việc làm”.

- Tạo cơ hội cho HS thử sức mình trong những nghề có khả năng lựa chọn. Cơ hội để các em thử sức là được học môn công nghệ, nghề phổ thông, tham gia lao động sản xuất và những hoạt động xã hội. GV hướng nghiệp cần có kế hoạch theo dõi HS trong các lĩnh vực học tập và hoạt động này.

- GDHN cần giúp cho HS thấy được xu thế phát triển của các nghề trong xã hội.

Hướng nghiệp giúp các em điều chỉnh, định hướng chọn nghề phù hợp với sự phát triển của xã hội, đồng thời giáo dục các em về trách nhiệm và nghĩa vụ công dân trước yêu cầu phát triển sản xuất, phát triển kinh tế xây dựng đất nước.

2.2. Một số giải pháp quản lý hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở trong giai đoạn hiện nay

2.2.1. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền giáo dục, nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên về hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở

- *Mục đích:* Nhằm nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, GV phụ trách công tác GDHN, phụ huynh, HS và cho toàn xã hội, giúp mọi người, mọi cá nhân, tập thể nhận thức đầy đủ vai trò, trách nhiệm của mình, làm cho các cấp, các ngành, mọi gia đình, toàn thể GV và từng HS nhận thức được vai trò quan trọng của công tác GDHN cho HS THCS.

- *Nội dung giải pháp:* Nội dung của công tác tuyên truyền trong GDHN chủ yếu là làm mọi người đổi mới nhận thức về vai trò của mình trong công tác GDHN. Họ phải hiểu được tại sao phải làm tốt công tác hướng nghiệp cho HS. Quan niệm cũ thường cho rằng sự thành đạt tỉ lệ với độ cao của bằng cấp, thực tế cho thấy đó là sai lầm. Sự tuyên truyền tốt sẽ giúp mọi người hiểu được sai lầm đó đồng thời đưa họ vào cùng tham gia tư vấn hướng nghiệp.

Để làm tốt công tác tuyên truyền trong GDHN, bên cạnh việc chú trọng nội dung tuyên truyền, chúng ta cần chú ý đến đối tượng được tuyên truyền, đó là: Cán bộ quản lý, người trực tiếp quản lý GDHN; Cán bộ GV, nhân viên, những người trực tiếp tham gia vào GDHN; Phụ huynh HS là những người có ảnh hưởng lớn nhất trong việc lựa chọn ngành nghề trong tương lai; HS là chủ thể, chịu ảnh hưởng trực tiếp.

Công tác tuyên truyền phải bắt đầu từ việc tuyên

truyền các chính sách, pháp luật Nhà nước, các quy định, các chỉ thị về nhiệm vụ năm học, về chương trình giáo dục, về cơ cấu kinh tế, xu hướng và điều kiện phát triển ngành nghề, nhu cầu sử dụng...

- Hoạt động GDHN sẽ làm cho mọi người hiểu lao động ở bất cứ ngành nghề nào, công việc nào cũng vinh quang, cũng được tôn trọng miễn là người lao động phải có tay nghề cao, có phẩm chất nghề nghiệp tốt, vì thế không nên phân biệt nghề nghiệp.

- Việc học ngày nay theo UNESCO là: học để biết (learn to know), học để làm (learn to do), học để cùng chung sống (learn together) và học để làm người (learn to be). Thực tế đã chứng minh dù chưa tốt nghiệp THPT nhưng do chọn được một nghề phù hợp xu thế phát triển của xã hội, thoả mãn nhu cầu của xã hội và hợp với khả năng, sở thích của bản thân mà vẫn có thể có việc làm, vẫn có thể làm giàu cho bản thân, cho gia đình và cho xã hội.

Các nhà quản lý giáo dục phải có ý thức GDHN cho HS, định hướng cho HS chọn ngành nghề phù hợp với sự phát triển của địa phương để phục vụ cho địa phương mình, không nên chọn học ngành nghề theo cảm tính, dẫn đến không tìm được việc làm, gây lãng phí kinh phí đào tạo.

- *Cách thực hiện giải pháp:*

+ Hiệu trưởng là người xây dựng kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra việc tuyên truyền.

+ Đối với cán bộ GV, tổ chức cho GV học tập nhiệm vụ năm học, quán triệt các quan điểm cơ bản của Đảng, Nhà nước, bộ ngành về giáo dục, các chỉ thị, nghị quyết liên quan đến công tác GDHN. Hàng tháng, lồng ghép việc triển khai các văn bản liên quan trong hội đồng sư phạm. Phát động phong trào tìm hiểu thông tin về công tác GDHN. Giới thiệu các sách báo có liên quan đến các kiến thức về hướng nghiệp, hướng dẫn cách tra cứu thông tin về công tác GDHN trên các trang mạng, tổ chức các buổi tọa đàm, hội thảo về GDHN cho GV.

+ Đối với HS: Tổ chức tốt buổi tư vấn cho HS chọn ngành nghề sau tốt nghiệp THCS; Tổ chức tốt các buổi sinh hoạt hướng nghiệp; Chỉ đạo tốt công tác GDHN cho HS; Tổ chức cho HS thi tìm hiểu về các nghề mà xã hội đang cần; Giúp cho HS hiểu rõ mục đích của việc học nghề phổ thông để xoá bỏ tư tưởng: học nghề phổ thông là để được cộng điểm khi thi tốt nghiệp THCS; Tổ chức các buổi chiếu phim giới thiệu về các ngành nghề mà xã hội đang cần; Mời những người đã thành đạt trong mọi lĩnh vực dù họ đã qua THPT hay chưa đến sinh hoạt giao lưu với HS; Tổ chức sinh hoạt giao lưu với các HS, sinh viên đang học ở các trường trung cấp nghề để HS có thể tìm hiểu các ngành nghề được đào tạo ở đó; Tổ chức cho HS tham quan các trường trung cấp chuyên nghiệp trên địa bàn.

+ Đối với cha mẹ HS và xã hội: Cần có sự phối hợp chặt chẽ với các cơ quan, ban, ngành, đoàn thể, tuyên truyền rộng rãi trong nhân dân, trên các phương tiện thông tin đại chúng nhằm giúp người dân giải tỏa tâm lý chỉ muốn cho con vào THPT; Tổ chức tốt buổi tư vấn cho cha mẹ HS trong việc chọn ban cho con khi con vào

học; Tổ chức lồng ghép việc tuyên truyền GDHN cho phụ huynh trong những kì họp đầu năm, giúp HS biết thêm thông tin về nghề nghiệp và xu hướng phát triển nghề nghiệp và sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và của đất nước, nhất là trong giai đoạn Việt Nam đã là thành viên của WTO và giai đoạn của nền kinh tế thị trường; Tổ chức các buổi tọa đàm giữa phụ huynh về GDHN với sự có mặt của các ban ngành đoàn thể trong huyện, xã...

2.2.2. Xây dựng kế hoạch hoạt động, tăng cường thực hiện các chức năng quản lí đối với công tác giáo dục hướng nghiệp cho học sinh

- *Mục đích:* Giúp các nhà quản lí (Ban giám hiệu nhà trường), cán bộ phụ trách GDHN tại các nhà trường xác định rõ mục tiêu của hoạt động, qua đó dựa trên thực trạng và các nguồn lực đơn vị có, căn cứ các văn bản pháp quy của nhà nước để xây dựng kế hoạch chi tiết cho hoạt động. Trên cơ sở đó, bộ phận quản lí có thể hoàn thiện cơ chế tổ chức, phương thức chỉ đạo thực hiện, xây dựng quy chế kiểm tra, đánh giá nhằm nâng cao hiệu quả của GDHN trong nhà trường.

- *Nội dung và cách thực hiện giải pháp:*

+ *Về chức năng xây dựng kế hoạch*

Hiệu trưởng hoặc phó hiệu trưởng phụ trách GDHN thực hiện việc xây dựng kế hoạch GDHN.

Cách thức thực hiện chức năng xây dựng kế hoạch GDHN gồm 5 bước sau:

Bước 1: Phân tích hiện trạng GDHN trong nhà trường;

Bước 2: Xác định nhu cầu;

Bước 3: Nghiên cứu các quy định về GDHN;

Bước 4: Xác định các nguồn lực cần thiết cho GDHN;

Bước 5: Lập bản kế hoạch GDHN.

+ *Về chức năng tổ chức*

Thực thi chức năng tổ chức trong GDHN là thực hiện quy trình thiết kế bộ máy, sắp xếp, bố trí, sử dụng và phát triển các nguồn lực (trọng tâm là nguồn nhân lực).

Cần thực hiện năm bước cơ bản trong công tác tổ chức thực hiện GDHN trong nhà trường đó là:

Bước 1: Xác định các nhiệm vụ cần thực hiện và nhóm gộp các nhiệm vụ thành bộ phận;

Bước 2: Thiết kế mô hình cơ cấu tổ chức GDHN và xác lập cơ chế phối hợp giữa các bộ phận, các tác nhân hướng nghiệp;

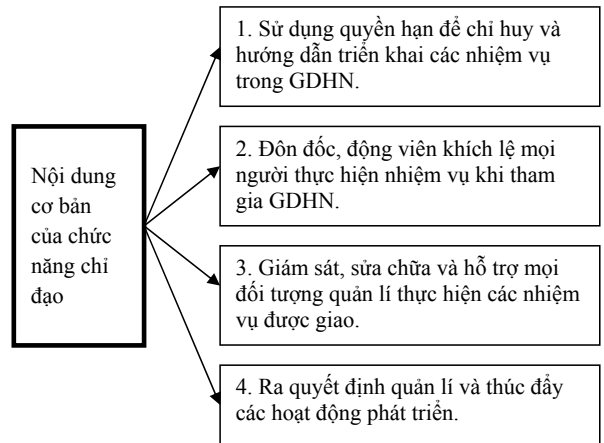
Bước 3: Phân công người phụ trách các bộ phận và phân công nhiệm vụ cho các cá nhân. Giao phó quyền hạn tương ứng để thực hiện nhiệm vụ;

Bước 4: Hỗ trợ các lực lượng, cán bộ và giảng viên thực hiện nhiệm vụ, bồi dưỡng phát triển đội ngũ nòng cốt tham gia GDHN;

Bước 5: Theo dõi và đánh giá tính hiệu nghiệm của việc tổ chức GDHN.

+ *Chức năng chỉ đạo*

Chỉ đạo là quá trình tác động đến các cá nhân và tập thể làm công tác GDHN sao cho họ cố gắng một cách tự giác và hăng hái thực hiện mục tiêu chung của công tác GDHN trong nhà trường. Nội dung cơ bản khi thực hiện chức năng chỉ đạo theo Sơ đồ 1 dưới đây:

Sơ đồ 1: Nội dung cơ bản của chức năng chỉ đạo

+ *Chức năng kiểm tra đánh giá*

Kiểm tra phải đi đôi với đánh giá. Đánh giá là quá trình xử lí các thông tin thu thập được qua kiểm tra, từ đó đưa ra các nhận định về tiến độ và kết quả thực hiện chương trình hướng nghiệp. GV hướng nghiệp cần thực hiện những công việc sau:

- Đối chiếu và đo lường kết quả đạt được của mỗi hoạt động trong chương trình GDHN với chuẩn đã đề ra để đánh giá kết quả hoạt động so với kế hoạch chương trình GDHN;

- Phát hiện mức độ thực hiện các mục tiêu và nhiệm vụ hướng nghiệp của các trường THCS, các bộ phận (nhóm), cán bộ và GV trong trường và tiến hành điều chỉnh những sai lệch;

- Hiệu chỉnh và sửa lại chuẩn đánh giá nếu thấy cần thiết.

2.2.3. Xây dựng lực lượng và bồi dưỡng năng lực giáo dục hướng nghiệp cho giáo viên, nhân viên

- *Mục đích:* Bồi dưỡng năng lực, đặc biệt là kĩ năng tổ chức các buổi sinh hoạt hướng nghiệp để đáp ứng được nhiệm vụ của GDHN.

- *Nội dung giải pháp:*

+ Phát triển và bồi dưỡng đội ngũ GV, nhân viên nòng cốt tham gia công tác GDHN trong nhà trường

- Tuyển chọn GV, nhân viên có khả năng phù hợp với từng nhiệm vụ của công tác hướng nghiệp (tổ chức các công tác GDHN; tư vấn hướng nghiệp; cập nhật và cung cấp thông tin...), có tâm huyết với công tác GDHN;

- Tìm hiểu yêu cầu cần có về kiến thức, kĩ năng và năng lực của GV ở từng mảng công việc.

- Xác định khả năng thực có của nhà trường về kinh phí cho công tác bồi dưỡng GV;

- Xác định nhu cầu bồi dưỡng của GV và tập hợp các nhu cầu lại thành từng nhóm nhu cầu (Ví dụ: Phương pháp dạy học, kiến thức hướng nghiệp, tư vấn hướng nghiệp, tích hợp GDHN vào môn học...);

- Xác định phương pháp và hình thức bồi dưỡng thích hợp với điều kiện của nhà trường;

- Tìm kiếm các nguồn hỗ trợ để bồi dưỡng đội ngũ cán bộ và GV nòng cốt;

- *Cách thực hiện giải pháp:*

+ Quán triệt đầy đủ các văn bản hướng dẫn năm học hàng năm của các cấp.

+ Tham gia đầy đủ các lớp tập huấn nghiệp vụ do Sở, Phòng Giáo dục và Đào tạo tổ chức.

+ Đẩy mạnh phong trào sống và làm việc theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, phong trào thi đua "Mỗi thầy giáo, cô giáo là tấm gương tự học và sáng tạo".

+ Tổ chức các buổi hội thảo, buổi tọa đàm để trao đổi với nhau về kiến thức và kĩ năng công tác GDHN cũng như phẩm chất chính trị đạo đức nhà giáo.

+ Tổ chức hội giảng các giờ dạy những bộ môn văn hoá có lồng ghép kiến thức GDHN để rút kinh nghiệm cho nhau và học hỏi lẫn nhau.

+ Tạo điều kiện, hướng dẫn và khích lệ GV truy cập vào mạng để tìm hiểu thêm về công tác GDHN hoặc đăng nhập vào diễn đàn hướng nghiệp để trao đổi thông tin với mọi người và học hỏi kinh nghiệm của nhau.

+ Tăng cường thêm sách báo về GDHN cho GV tự tìm hiểu.

+ Phát động phong trào tự học, tự bồi dưỡng.

2.2.4. Đa dạng hóa các hình thức hoạt động GDHN

- *Mục đích:* Quản lý các hoạt động ngoại khóa để giúp các em hiểu rõ về chính bản thân mình. Các em biết được xu thế phát triển kinh tế xã hội của địa phương và đất nước, hiểu rõ hơn về các ngành nghề để có sự suy nghĩ trong chọn hướng học, chọn nghề, học nghề và hành nghề.

- *Nội dung giải pháp:* Tổ chức tham quan các trường trung cấp chuyên nghiệp, các cơ sở sản xuất, xí nghiệp có trong tỉnh, huyện; Tham quan nông trường, trang trại, làng nghề...; Tham quan các nhà máy, xí nghiệp, bệnh viện...; Tham quan và trải nghiệm một số nghề truyền thống ở địa phương; Tổ chức các cuộc tìm hiểu về những nghề nghiệp khác; Tư vấn hướng nghiệp cho HS.

- *Cách thực hiện giải pháp:*

+ Căn cứ vào sở thích, năng khiếu của HS và sự định hướng của nhà trường để tổ chức các nhóm tham quan cho phù hợp.

+ Tổ chức các buổi thi tìm hiểu về nghề nghiệp.

+ Tuỳ theo tình hình của trường, của địa phương để tổ chức tốt việc dạy một vài nghề có trong chương trình và tổ chức cho HS thi nghề theo đúng mục đích.

+ Tổ chức các buổi giao lưu khách mời, nói chuyện, trao đổi, tọa đàm với HS để tìm hiểu nguyện vọng khuynh hướng, hứng thú nghề nghiệp của HS.

+ Thành lập ban tư vấn hướng nghiệp với nhiệm vụ là kết hợp với GV chủ nhiệm trong việc tìm hiểu tâm tư nguyện vọng, khả năng sở thích của HS đồng thời thực hiện một vài trắc nghiệm để đo các chỉ số về cảm giác, trí nhớ, tư duy, trí tưởng tượng không gian, từ đó có cơ sở tư vấn cho các em chọn ngành, nghề cho phù hợp.

2.2.5. Tăng cường mối quan hệ giữa các lực lượng tham gia công tác giáo dục hướng nghiệp

- *Mục đích:* Phối hợp với các lực lượng giáo dục tham gia công tác GDHN cho HS THCS.

- *Nội dung giải pháp:* Hiệu trưởng nhà trường là người xây dựng kế hoạch chung, điều khiển mọi quá trình của hoạt động và là người xây dựng mạng lưới,

tạo mối quan hệ giữa các lực lượng trong và ngoài nhà trường cùng tham gia GDHN. Phó hiệu trưởng phụ trách chỉ đạo trực tiếp công tác hướng nghiệp trong nhà trường, có nhiệm vụ thúc đẩy mọi người tham gia GDHN, kiểm tra đôn đốc, đánh giá kết quả đạt được trong từng giai đoạn, từng nội dung.

Giáo viên chủ nhiệm là nhân tố quyết định trong việc liên kết các lực lượng tham gia GDHN với HS. GV chủ nhiệm còn là người tạo điều kiện và động viên HS tham gia các hoạt động ngoại khóa, tham quan hướng nghiệp, tư vấn hướng nghiệp... Ngoài ra, GV chủ nhiệm cùng với GV bộ môn đánh giá quá trình học tập và rèn luyện của HS. Vì thế, nhiệm vụ của GV chủ nhiệm trong GDHN rất là quan trọng.

Đối với GV dạy các bộ môn văn hóa: GV bộ môn cũng cần kết hợp với GV chủ nhiệm, Đoàn thanh niên, phó hiệu trưởng phụ trách hướng nghiệp tổ chức các buổi sinh hoạt hướng nghiệp, thi tìm hiểu về nghề nghiệp cho HS. Tổ chức Đoàn thanh niên của trường có trách nhiệm tạo mối quan hệ với lực lượng Đoàn thanh niên các cấp, các đơn vị sản xuất, cơ quan xí nghiệp để phối hợp tổ chức GDHN cho HS như: tư vấn tuyển sinh, tham quan hướng nghiệp, tuyên truyền nghề nghiệp... Phối hợp với Ban đại diện cha mẹ HS trong GDHN là rất cần thiết. Ban tư vấn hướng nghiệp là những người nhiệt tình, tâm huyết, có vốn kiến thức đa dạng có phương pháp thích hợp, lấy cơ sở làm nòng cốt, do một phó hiệu trưởng làm trưởng ban, bí thư đoàn trường làm phó ban chịu trách nhiệm tổ chức thực hiện, các ban viên hoặc cộng tác viên là GV chủ nhiệm, cha mẹ HS, HS cũ, lực lượng các trường nghề.

- *Cách thực hiện giải pháp:*

+ Phối hợp với các cơ quan văn hoá của huyện, xã tổ chức các chuyên mục về GDHN phát thanh trên sóng truyền thanh của huyện và xã.

+ Tham mưu cho cấp ủy, chính quyền địa phương huy động nguồn lực cho GDHN.

+ Đưa nhiệm vụ GDHN vào nghị quyết của chi bộ, của nhà trường.

+ Tổ chức hội thảo với cha mẹ HS về GDHN cho HS lớp cuối cấp. Mời cha mẹ HS có kinh nghiệm nói chuyện về vấn đề chọn nghề và mời các cha mẹ HS tuy chưa qua đào tạo nhưng vẫn thành đạt do chọn được một nghề thích hợp.

+ Vận động các cơ quan, xí nghiệp trong huyện có sự ưu tiên trong việc tuyển chọn lao động có hộ khẩu trong huyện và tạo điều kiện cho họ phát triển nghề nghiệp.

+ Thông qua giờ sinh hoạt chủ nhiệm, GV chủ nhiệm cung cấp cho HS những thông tin về nghề nghiệp. GV tìm hiểu năng khiếu, sở thích và hoàn cảnh gia đình của HS để kết hợp với tư vấn định hướng và tư vấn nghề cho HS.

+ Các lực lượng tham gia GDHN kết hợp với nhau tổ chức các buổi sinh hoạt hướng nghiệp, hoạt động ngoại khóa cho HS với nội dung hướng vào mục tiêu GDHN cụ thể do Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định bằng nhiều hình thức khác nhau.

2.2.6. Tăng cường cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ cho công tác giáo dục hướng nghiệp

- Mục đích: Nhằm tăng cường cơ sở vật chất thiết bị dạy học cho GDHN.

- Nội dung và cách thực hiện giải pháp:

Tăng cường cơ sở vật chất phục vụ giảng dạy: Chuẩn bị đầy đủ sân bãi, phòng lớp, bàn ghế ...; Mua sắm sách giáo khoa, sách GV, sách tham khảo, báo chí...; Trang bị thiết bị- đồ dùng dạy học, máy chiếu, tranh ảnh...

Cơ sở vật chất phục vụ cho góc hướng nghiệp: Nhìn chung, hiện nay các nhà trường chưa thể bố trí phòng riêng, không gian riêng có đầy đủ các phương tiện để trao đổi, tra cứu thông tin cho GDHN gọi là góc hướng nghiệp. Mỗi trường có thể xây dựng một góc hướng nghiệp. Góc hướng nghiệp có thể ở thư viện nhưng tốt nhất là ở văn phòng Đoàn trường do ban tư vấn hướng nghiệp phụ trách. Góc hướng nghiệp có tủ sách hướng nghiệp gồm:

+ Các tư liệu giới thiệu về các cơ sở đào tạo nghề, giới thiệu về các nghề có trong địa phương và ngoài xã hội, danh mục các nghề mà xã hội và địa phương đang cần. Thông tin về các trường trung cấp nghề. Nhu cầu tuyển dụng của các trường, các ngành, các cơ quan trong thời gian sắp tới nhất là ở địa phương;

+ Thông tin về điểm sàn thi vào THPT và các chỉ tiêu, điểm chuẩn của một số trường THPT... qua từng năm;

+ Các tài liệu hỗ trợ GV dùng để tư vấn nghề một cách sơ bộ;

+ Tủ trưng bày các hiện vật: trưng bày các sản phẩm được làm ra từ các nghề trong xã hội nhất là ở địa phương có thể bằng hiện vật hoặc tranh ảnh;

+ Hệ thống máy tính nối mạng Internet để tra cứu thông tin.

Cơ sở vật chất phục vụ cho hoạt động ngoại khóa, sinh hoạt hướng nghiệp: Máy vi tính, máy chiếu, các thiết bị âm thanh, ánh sáng... và các dụng cụ phục vụ cho dạy một số nghề như nghề trồng vườn, nghề nuôi cá, nghề cắt may, thêu tay, nghề tin học văn phòng...

Muốn tăng cường cơ sở vật chất cho GDHN thì

không những cần phải quản lý một phần ngân sách trong ngân sách Nhà nước để mua sắm vật dụng trang bị cho GDHN mà còn phải huy động sự ủng hộ và đóng góp từ các lực lượng ngoài xã hội.

3. Kết luận

Quản lý công tác GDHN cho HS THCS là vấn đề vô cùng quan trọng và cấp thiết trong giai đoạn hiện nay. Nếu công tác này chưa được quan tâm đúng mực và chưa được thực hiện một cách bài bản và hiệu quả thì sẽ ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng giáo dục của HS, sinh viên, quy hoạch vị trí việc làm của toàn xã hội, gây nên sự lãng phí về thời gian và tài chính đầu tư cho giáo dục. Để giải quyết một phần tồn tại trong thực trạng này, việc tổ chức thực hiện một cách đồng bộ các giải pháp trên là rất cần thiết để đem lại chất lượng và hiệu quả công tác quản lý hoạt động GDHN cho HS THCS nói riêng và GDHN cho HS phổ thông nói chung.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2011), *Điều lệ Trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*, ban hành kèm theo Thông tư số: 12/2011/TT-BGDĐT ngày 28 tháng 3 năm 2011 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.

[2]. Trần Khánh Đức, (2005), *Vấn đề kiểm định trong đào tạo Kỹ thuật - Nghề nghiệp ở các nước tiểu vùng sông Mê Kông*, Kỷ yếu hội thảo khoa học: "Đánh giá chất lượng giáo dục trung cấp chuyên nghiệp: lý luận và thực tiễn", đề tài B2004-CTGD-04; Hà Nội.

[3]. Trương Thị Hoa, (2014), *Giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông khu vực Hà Nội qua tham vấn nghề*, Luận án Tiến sĩ Khoa học Giáo dục, Hà Nội.

[4]. Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, (2012), *Khảo sát đánh giá thực trạng giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông*, Hà Nội.

[5]. Võ Thị Minh Chí, (2009), "*Nhịp độ nhận thức và tự đánh giá khuynh hướng chọn nghề của học sinh. Một cơ sở khoa học để dạy học phân hóa có kết quả*", Tạp chí Khoa học Giáo dục, Số 50 tháng 11 năm 2009, Hà Nội.

RENEWING MANAGEMENT OF STUDENTS' VOCATIONAL EDUCATION AT CURRENT LOWER SECONDARY SCHOOLS

NGUYEN NHU AN

Vinh University

Email: annn@vinhuni.edu.vn

Abstract: The article presents some issues, finds out the current situation and proposes solutions for of managing students' vocational education at current lower secondary schools. These solutions are: 1/Promote educational propaganda and awareness of managers and teachers on students' vocational education activities; 2/ Develop action plans, strengthen the implementation of management functions for students' vocational education; 3/ Develop forces and foster competence of vocational education for teachers and staff; 4/Diversify forms of vocational education; 5/ Strengthen relationship among involved forces in vocational education; 6/ Improve material facilities and means for vocational education.

Keywords: Management; vocational education; students; lower secondary schools.